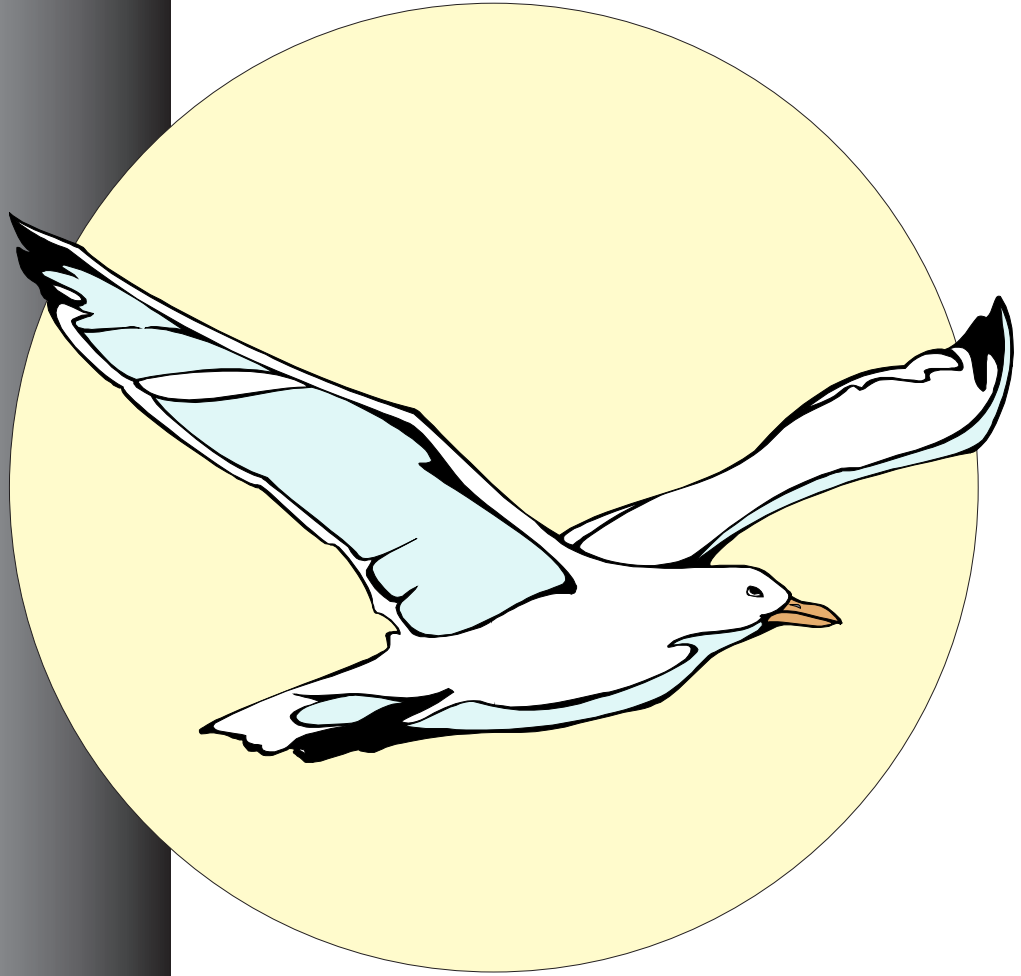

ANALYSEMETODER
TEKST- OG BILLEDDANALYSE

DANSK
I FOLKESKOLEN

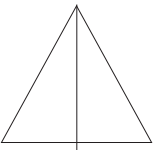
En analysemodel må kun bruges som et idékatalog over hvad du kan interessere dig for i en tekst.

Du må aldrig analysere en tekst ved at arbejde dig gennem analysemodellen punkt for punkt.

Vælg de punkter i analysemodellen som du mener egner sig bedst til en analyse af netop den tekst du sidder med. Det kan være at du skal koncentrere dig om personkarakteristikken. Eller måske skal du analysere tekstens komposition ved at tegne en handlingslinje eller en kurve over spænding, humor, flabthed eller hvad der nu bedst karakteriserer netop den tekst du sidder med.

Al analyse kræver at du kan bruge din intuition og fantasi. Ingen model kan rumme alle tekster.

GENRER 1:1

 <p>tekstens udtryk er indirekte og åbent for fortolkning</p> <p>teksten appellerer til intuition, følelse og fantasi</p>	<p>fiktion</p>	<p>lyrik</p> <p>naturlyrik salmes fædrelandssang politisk kampsang rocksang vise ...</p>
		<p>knækprosa</p>
		<p>drama</p> <p>tragedie komedie borgerligt drama naturalistisk drama absurd drama ...</p>
		<p>epik</p> <p>folkeeventyr myte legende saga</p>
		<p>roman</p> <p>udviklingsroman slægtsroman social-psykologisk roman socialistisk roman ...</p>
		<p>novelle</p> <p>psykologisk novelle socialrealistisk novelle kærlighedsnovelle kriminalnovelle ...</p>
		<p>fortælling kunsteventyr</p>
		<p>essay (blander fiktion og non-fiktion)</p>
		<p>mockumentary</p> <p>fiktion der er udformet som non-fiction</p> <p>fiktiv dokumentar <i>War of the Worlds</i> <i>The Blair Witch Project</i> <i>Team Easy On</i> ...</p>
		<p>faktion</p> <p>blander non-fiction og fiktion</p>
<p>tekstens udtryk er direkte og entydigt</p> <p>teksten appellerer til logik og intellekt</p>	<p>non-fiktion</p>	<p>læserbrev reklame erindringer dagbog artikel reportage brugsanvisning videnskabelig afhandling lovtekst ...</p>

LYRIK 1:1

digtype:	<p>Er digtet et rimdigt - eller er det et prosadigt?</p> <p>Er digtet opdelt i strofer?</p> <p>Er stroferne opdelt ens: med hensyn til antal vers med hensyn til antal stavelser i versene?</p> <p>Har digtet et specielt grafisk præg?</p> <p>Har digtet en tydelig handling (episk digt) - eller beskriver det i højere grad - for eksempel en tilstand (lyrisk digt)?</p>	<p>f.eks. konkret lyrik: digtet bliver til et tekstbillede ved selve sin typografi</p> <p>kig på udsagnsord kig på tillægsord</p>
rim:	<p>Hvilke rim benyttes i digtet: parrim krydsrim rammerim?</p> <p>stavelsesrim (fra sidste trykstærke vokal)</p> <p>bogstavrim (alliteration) ørerim (opstår kun i udtalen)</p> <p>øjerim (findes kun i stavningen)</p>	<p>a-a-b-b a-b-a-b a-b-b-a</p> <p>myndig - syndig kulde - fortrøstningsfulde syv sure sild mig - vej jul - cool mat - dukat</p>
rytme:	<p>Hvilken rytme har digtet: fri rytme metrisk rytme: jambe trokæ anapæst daktylos ... ?</p>	<p>∪ - goddag - ∪ Danmark ∪ ∪ - telefon - ∪ ∪ tegnebog</p>
sprog:	<p>Findes der sproglige billeder: sammenligning metafor besjæling personifikation symbol eufemisme (formildende udtryk) overdrivelse underdrivelse ... ?</p> <p>Undersøg digtet for ordenes medbetydning (konnotation).</p> <p>Undersøg sætningsbygningen.</p> <p>Find planbruddene i digtet: hvad tilhører billedplan og hvad tilhører realplan?</p>	<p>‘Han er stærk som en bjørn’ ‘Morgenstund har guld i mund’ ‘Pligten kalder’ ‘Blomsterne nejede for prinsen’</p> <p>‘Sara Hansen er i går gået bort’ ‘Jeg har sagt det tusinde gange’ ‘Livet er ikke det værste man har’</p>
digtets emne:	<p>Bestem digtets emne.</p> <p>Kan digtet inddeles i afsnit?</p> <p>Hvilke værdier beskrives positivt i digtet - og hvilke beskrives negativt?</p>	
tolkning:	<p>Hvad er digtets hensigt og budskab?</p>	
perspektivering:	<p>Problematiser budskabet i forhold til virkeligheden.</p>	

DRAMA 1:1

opbygning:	<p>Undersøg hvordan dramaet er opbygget i: akter scener sekvenser</p> <p>Foretag en opdeling i hovedscener og biscener.</p> <p>Hvilke scener er præget af handling - og hvilke er præget af stilstand?</p> <p>Lav en spændingskurve som viser hvordan spændingen er fordelt på de enkelte scener.</p>	
handling:	Består dramaet af et enkelt hovedforløb - eller er der også biforløb?	
tid:	<p>I hvilken historisk tid foregår handlingen?</p> <p>Fremgår det af: handlingen replikkerne regibemærkningerne?</p> <p>Hvor lang tid strækker handlingen sig over?</p>	
sted: miljø:	<p>Hvor foregår handlingen?</p> <p>Giv en karakteristik af miljøet ved hjælp af: handlingen regibemærkningerne ...</p>	
personer:	<p>Hvem er hovedperson(er)? Hvem er bipersoner og hvem er statister?</p> <p>Giv en karakteristik af personerne ud fra: deres handlinger deres replikker regibemærkningerne ...</p> <p>Kan personerne opdeles i grupper?</p> <p>Hvilke relationer er der mellem de enkelte personer? Hvilke modsætninger og konflikter er der mellem personerne?</p> <p>Er der personer der forandrer sig?</p> <p>Er personerne: sammensatte (komplicerede) personer enkle personer (typer)?</p>	
konflikt:	<p>Hvad er dramaets vigtigste konflikt?</p> <p>Hvordan udvikler denne konflikt sig?</p> <p>Løses konflikten?</p>	
vurdering:	<p>Er dramaet realistisk - se på både: handling replikker konflikt regibemærkninger</p>	
tolkning:	Hvad er dramaets budskab?	
perspektivering:	Problematiser budskabet i forhold til virkeligheden.	

EPIK 1:2

handling:	<p>Består teksten af et enkelt hovedforløb - eller forekommer der også kortere biforløb i teksten?</p> <p>Er vægten lagt på handlingen - eller er der også mange beskrivelser af: <ul style="list-style-type: none"> tanker steder natur ... ? </p>	<p>Teksten indeholder mange udsagnsord. Teksten indeholder mange tillægsord.</p>
tid:	<p>I hvilken historisk tid foregår handlingen?</p> <p>Hvor lang tid strækker handlingen sig over (fortalt tid)? Hvor lang tid tager det at fortælle historien (fortælle tid)?</p>	
sted: miljø:	<p>Hvor foregår handlingen?</p> <p>Hvordan er sted og miljø karakteriseret: <ul style="list-style-type: none"> boligforhold sociale forhold samfundsforhold kulturelle forhold religiøse forhold ... ? </p>	
personer:	<p>Hvem er hovedperson(er)? Hvem er bipersoner - og hvem er statister?</p> <p>Kan personerne opdeles i grupper?</p> <p>Hvilke relationer er der mellem de enkelte personer?</p> <p>Hvordan er personerne karakteriseret: <ul style="list-style-type: none"> udseende væremåde egenskaber holdninger vaner følelser arbejde ... ? </p> <p>Er personskildringen direkte eller indirekte?</p> <p>Gennemgår nogle af personerne en forandring?</p>	<p>Udseendet er som regel ikke det vigtigste!</p>
synsvinkel:	<p>Bruges der i teksten en: <ul style="list-style-type: none"> indre synsvinkel ydre synsvinkel kombineret synsvinkel? </p>	<p>Fortælleren er krøbet ind i en person og ser alt gennem hans øjne og kender hans tanker og følelser. Fortælleren står uden for personerne og kan kun fortælle om det der kan ses og høres. Der skiftes mellem indre og ydre synsvinkel.</p>
fortæller:	<p>Er fortælleren en: <ul style="list-style-type: none"> jeg-fortæller tredjepersons-fortæller? </p> <p>Er fortælleren synlig eller skjult?</p> <p>Er fortælleren alvidende?</p> <p>Er der forfatterkommentarer i teksten?</p>	<p>Fortælleren er synlig og er identisk med en person i fortællingen. Alle personer omtales i 3. person - også selv om deres tanker beskrives.</p> <p>Fortælleren er allestedsnærværende og ved alt - også hvad der vil ske senere i personernes liv.</p> <p>Forfatteren bryder ind med sine tanker og overvejelser. Forfatterkommentarer er sjældne - fortællerkommentarer er mere almindelige.</p>

EPIK 2:2

<p>sprog:</p>	<p>Er sproget normalt - eller er det præget af:</p> <ul style="list-style-type: none"> skriftsprog talesprog dialekt slang satire ironi ... ? <p>Er der brugt sproglige billeder:</p> <ul style="list-style-type: none"> sammenligning metafor personifikation besjæling symbol eufemisme (formildende udtryk) overdrivelse underdrivelse ... ? 	<p>‘Han er stærk som en bjørn’ ‘Morgenstund har guld i mund’ ‘Pligten kalder’ ‘Blomsterne nejede for prinsen’</p> <p>‘Sara Hansen er i går gået bort’ ‘Jeg har sagt det tusinde gange’ ‘Livet er ikke det værste man har’</p>
<p>komposition:</p>	<p>Er teksten disponeret efter:</p> <ul style="list-style-type: none"> tid sted handling ... ? <p>Er handlingen kronologisk opbygget - eller er der brud på kronologien?</p> <p>Er der medsyn eller bagudsyn?</p> <p>Findes der i teksten:</p> <ul style="list-style-type: none"> sammentrængt fremstilling modsetninger gentagelser flash back ringkomposition rammekomposition viftekomposition ... ? 	<p>Fortalt tid: lang - fortællertid: kort</p>
<p>tema/motiv:</p>	<p>Hvilket problem behandler teksten?</p> <p>Hvilke værdier og holdninger er repræsenteret i teksten? Hvilke værdier og holdninger beskrives positivt - og hvilke beskrives negativt?</p> <p>Hvad er forfatterens hensigt med teksten?</p>	
<p>perspektivering:</p>	<p>Er teksten realistisk?</p> <p>Er der urealistiske træk i teksten - eller er den helt igennem urealistisk?</p> <p>Hvad har teksten med virkeligheden at gøre?</p> <p>Problematiser tekstens ‘budskab’ i forhold til virkeligheden!</p>	

NON-FIKTION 1:2

teksttype:	Bestem genren	
afsender: modtager: medium:	Hvem er afsenderen (eller afsenderne)? Hvem er modtageren (adressaten)? Hvilket medium benyttes	
tekstens hensigt:	Er tekstens hensigt hovedsageligt at: informere og orientere debattere og vurdere vejlede og styre ... ?	
tekstens emne:	Hvilket emne behandler teksten? Hvilke hovedsynspunkter fremsættes om emnet? Hvilken slutning eller konklusion udtrykker teksten?	
sprogstil:	Er sprogstilen neutral og saglig (objektiv) - eller er den præget af følelser og holdninger (subjektiv)? Er sprogstilen: referende beskrivende forklarende ... ? Er ordvalget præget af: almindelige, velkendte ord fremmedord fagudtryk slangudtryk ... ? Er sætningerne: lange korte? Er sætningerne enkle, eller er der mange indskudte sætninger? Er der mange ord foran udsagnsleddet (forvægt) - eller er der kun få ord foran udsagnsleddet (bagvægt)?	Præger kancellisprog. Almindelig sætningsbygning.
argumentation:	Er argumenter og oplysninger underbygget eller har de karakter af: sagligt - postulater formodninger antagelser underforståethed ... ? Bruges der særlige argumentationskneb: autoritetskneb ekspertkneb prestigekneb idolkneb selvsikkerhedskneb hensigtskneb generaliseringskneb mængdekneb påfuglekneb ... ?	'Det er min far der har sagt det.' 'Det er en professor der har sagt det.' 'Som ansvarlig minister ...' 'Ni ud af ti filmstjerner ...' 'Der er overhovedet ingen tvivl ...' 'Det siger du jo kun fordi ...' 'I går blev 7 jugoslaver anholdt for tyveri. Sådan er flygtninge.' 'Vi er mange her i byen der ...' Man breder sin argumentation ud så mang- len på argumenter skjules.
værdiladede udtryk:	Bruges der mange værdiladede ord eller udtryk? Hvad fortæller de ord og udtryk om afsenderens holdning?	

NON-FIKTION 2:2

sproglige billeder:	Er der sproglige billeder i teksten:	sammenligninger metaforer personifikationer besjælinger symboler eufemisme (formildende udtryk) overdrivelse underdrivelse ... ?	‘Han er stærk som en bjørn’ ‘Morgenstund har guld i mund’ ‘Pligten kalder’ ‘Blomsterne nejede for prinsen’ ‘Sara Hansen er i går gået bort’ ‘Jeg har sagt det tusinde gange’ ‘Livet er ikke det værste man har’
personudtryk:	Omtales personer konkret - eller bruges der anonyme personudtryk:	man kredse kilder mange nogle det ... ?	
vurdering:	Synes du sprogbrugen i teksten fremmer eller hæmmer tekstens hensigt? Hvordan vurderer du udsagn og argumentation?		
perspektivering:	Problematiser tekstens udsagn i forhold til virkeligheden!		

BILLEDER 1:4

teknik:	Hvordan er billedet fremstillet:	tegning maleri fotografi ... ?	
afsender: modtager:	Bestem billedets afsender - og modtageren/adressaten.		
medium:	Hvilket medium benytter billedet sig af:	avis ugeblad lærebog plakatmur museum tv ... ?	
	Har billedets kontekst (den sammenhæng billedet optræder i) betydning for forståelsen af billedet?		
hensigt:	Er billedets hensigt at:	informere påvirke påbyde underholde give en oplevelse ... ?	
elementer:	Bestem billedets elementer:	personer genstande natur ...	
	Karakteriser de enkelte elementer.		
handling:	Viser billedet:	en handling en stillestående situation et stort udsnit med mange elementer et lille begrænset udsnit ... ?	
miljø:	Beskriv billedets miljø:	kan stedet bestemmes geografisk er miljøet værdiladet er miljøet neutralt er miljøet realistisk ... ?	
tid:	Hvornår foregår billedets handling/situation:	historisk tid tid på året tid på døgnet ...	
komposition:	Bruger billedet en særlig liniekomposition:	det gyldne snit aksesymmetri diagonalsymmetri strålesymmetri asymmetri cirkelkomposition ... ?	Harmoni Ro, stilstand Dynamik, bevægelse Fred, ro, idyl, sikkerhed
	Virker billedet naturligt - eller virker situationen arrangeret?		
	Er der elementer i billedet der fremhæves?		

BILLEDER 2:4

afstand / beskæring:	Er billedudsnittet: stortotal (helhedsbillede, panoramabillede) total (helbillede, normalbillede) halvtotal (halvbillede) halvnær (brystbillede) nær supernær (deltalgebillede, close-up)	Man kan diskutere, hvor mange kategorier man skal opdele i. Se: Billeder 3:4
perspektiv:	Hvilket perspektiv bruges: normalperspektiv frøperspektiv fugleperspektiv	Perspektivet kan bruges til at definere magtforholdet mellem personer i billedet.
billedplaner:	Hvordan bruger billedet: forgrund mellemgrund baggrund Er der planvirkning eller dybdevirkning i billedet?	
blikførende linier:	Hvilke karakteristiske blikførende linier har billedet? Hvilken iagttagelsesrækkefølge danner disse linier? Hvor er billedets hvilepunkt?	
farver: lys: symboler:	Hvordan bruger billedet: farver lys/skygge kontraster symboler ... ?	
billede og tekst:	Indeholder billedet en tekst? Hvor meget fylder teksten - og hvordan er den placeret i forhold til billedet? Hvad er vigtigst: billedet eller teksten? Kan billedet forstås uden teksten? Hvordan er tekstens sprog: talesprog skriftsprog fagsprog gruppesprog Er teksten præget af: fremmedord følelsesladede ord værdiladede ord bestemte ordklasser ... ?	
tolkning:	Ud fra din beskrivelse af billedets indhold og dets brug af virkemidler skal du bestemme billedets faktiske betydning (dets denotation): Du skal også bestemme dets medbetydninger (dets konnotationer). Er disse konnotationer lavet bevidst af afsenderen? Hvordan skabes konnotationerne: ved elementernes placering ved elementernes udseende ved hjælp af farver/lys ved hjælp af en tekst ... ? Virker billedets konnotationer fremmende eller hæmmende for billedets hensigt (budskab)?	
perspektivering:	Problematiser budskabet i forhold til virkeligheden!	

BILLEDER 3:4

Panorama

Normal

Halvtotal

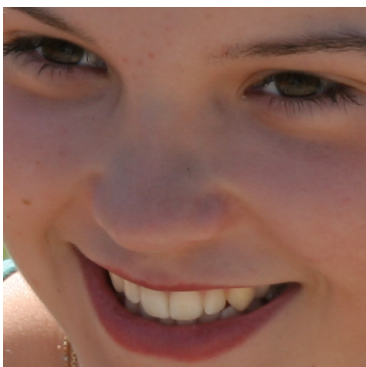
Halvnær

Nær

Supernær

BILLEDER 4:4

Hvis billederne er levende kan du også undersøge følgende:

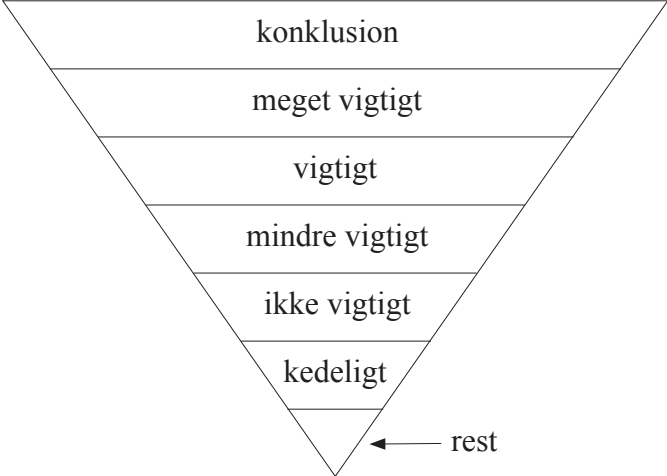
kameravinkel:	Hvordan fotograferes personer:	<p>en face i profil i halvprofil over-shoulder-shot</p>	<p>Forfra. Fra siden. Halvt forfra og halvt fra siden. Der fotograferes over skulderen på en person i forgrunden.</p>		
kamerabevægelse:	Hvilke kamerabevægelser benyttes:	<p>zoom (ud eller ind) panorering (vandret bevægelse) tiltning (lodret bevægelse) travelling (kørende kamera) kraning (kameraet løftes op)</p> <p>Er kameraet anbragt på stativ (rolige billeder) - eller holdes det på skulderen - eller i hånden (urolige billeder)?</p> <p>Holdes kameraet vandret - eller filmes der med skæve vinkler?</p>			
lyssætning:	Undersøg hvordan lyset udnyttes:	<p>naturligt lys varmt/koldt lys lys fra en bestemt retning lys der giver kraftige skygger ...</p>			
klip:	Hvordan er filmen klippet:	<p>krydsklip mellem personer krydsklip mellem handlinger kontrastklip (klip mellem modsætninger) ... ?</p> <p>Hvordan er klipperytmen:</p>	<p>lange klip korte klip ... ?</p> <p>Hvorfor klippes der:</p>	<p>for at fortælle en historie for at vise forskellige elementer for at opnå en effekt ... ?</p>	<p>Klipperytmen påvirker vores oplevelse af farten i handlingen.</p>
lyd:	Hvilke lyde forekommer i filmen:	<p>tale:</p> <p>hvem taler:</p>	<p>en skjult fortæller en person i filmen ... ?</p> <p>tekstens hensigt:</p>	<p>at skabe en historie at informere at påvirke ... ?</p> <p>tekstens sprog/sprogstil</p> <p>musik:</p> <p>hører musikken naturligt til i miljøet skal musikken skabe stemning ... ?</p> <p>andre lyde:</p> <p>lyde der naturligt tilhører miljøet lyde der skal skabe stemning/give effekt</p>	<p>voice over: en stemme der er lagt på efter optagelsen, så vi ikke ser den, der taler.</p> <p>speak: en person som ser direkte ind i kameraet og fortæller noget eller som interviewer nogen</p> <p>Se analysemodellen til epik og non-fiktion.</p> <p>F.eks. musik i en diskotekscene. F.eks. musik til naturbilleder.</p> <p>(reallyde) (effektlyde)</p>

REKLAMER 1:1

afsender: modtager:	Bestem reklamens afsender - og modtager/adressat	
medium:	Hvilket medium benytter reklamen sig af: avis ugeblad fagblad mur bus tv biograf ... ?	
faste reklamer:	Hvis reklamen er en fast reklame kan du benytte side 1-3 i ANALYSEMO- DEL: BILLEDER til en analyse.	
reklamefilm:	Hvis reklamen er en reklamefilm kan du benytte side 1-4 i ANALYSEMO- DEL: BILLEDER til en analyse.	
analyse:	<p>Fortæller reklamen/reklamefilmen en historie - eller består den af et enkelt billede eller en række episoder?</p> <p>Analyser de enkelte elementer i reklamen/reklamefilmen.</p> <p>billederne: billedets elementer handlingen/episoderne miljøet tiden</p> <p>beskæringen</p> <p>perspektivet</p> <p>billedplanerne</p> <p>kamerabevægelser</p> <p>lyssætning</p> <p>klip</p> <p>lyd</p> <p>tekst: indgår der tekst i billederne hvad er tekstens hensigt hvordan er tekstens sprog/sprogstil har teksten karakter af slogan ... ?</p>	
tolkning:	<p>Ud fra din analyse af reklamen og dens virkemidler skal du give en samlet fortolkning af reklamen:</p> <p>hvad er reklamens direkte budskab hvad er reklamens indirekte budskab: hvilke positive værdier benytter reklamen sig af hvilke negative værdier indgår i reklamen hvilke holdninger giver reklamen udtryk for</p>	
perspektivering:	Problematiser reklamen i forhold til virkeligheden og i forhold til reklamer i almindelighed.	

AVISENS GENRER

INFORMATIONSGENRER

Nyhedshistorie	<p>kan være referat eller reportage styres af nyhedskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none">væsentlighedaktualitetidentifikationkonflikt <p>Nyhedstrekant</p> 	
Referat	<ul style="list-style-type: none">• fortæller om noget der allerede har fundet sted• journalisten skal være objektiv (mikrofonholder)• indhold og vinkling bestemmes af kilderne	
Reportage	<ul style="list-style-type: none">• journalisten har som regel været på stedet• vinkling bestemmes af journalisten - kilder reduceret til vidner• skal give læseren indtryk af at være til stede: begivenheder og omgivelser beskrives detaljeret	
Baggrund	<ul style="list-style-type: none">• dybdeborende reportage: flere kilder, analyse og kildekritik• har baggrund i nyhedsdækningen• giver baggrundsviden så man bedre forstår nyhedsdækningen• journalisten skal være objektiv• vinkling tager afsæt i det konkrete	
Feature	<ul style="list-style-type: none">• at fremvise - bygger på impressionisme• bygger på iagttagelser - sansninger og oplevelser• skal give læseren den oplevelse som journalisten eller hans hovedperson har haft• intet må digtes til - men formen er litterær	
Interview	<ul style="list-style-type: none">• personinterview - portræt af en person• sagsinterview - belyse en sag• tilrettelægges som en samtale - ikke er forhør• journalisten må aldrig diskutere med kilden	

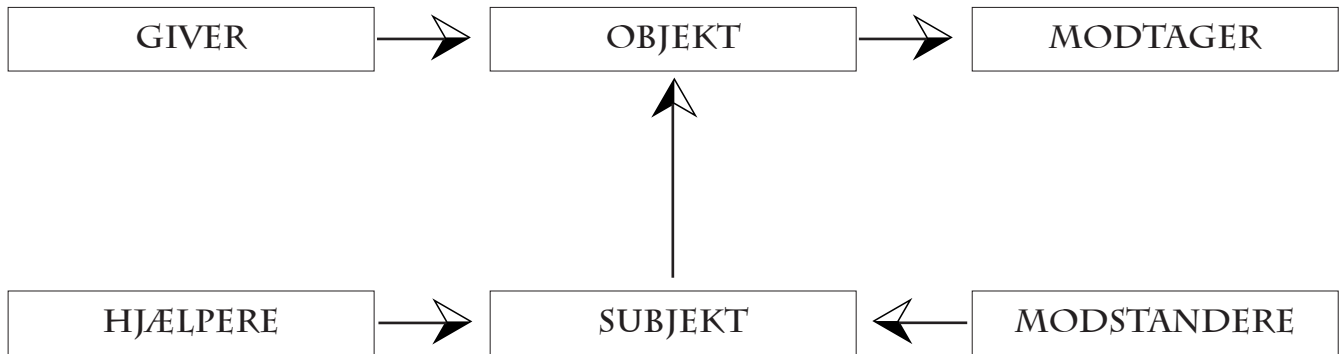
AVISENS GENRER

OPINIONSGENRER

Kommentar	<ul style="list-style-type: none">• en navngiven persons mening om et aktuelt emne af en vis betydning for avisens læsere• skrevet af en journalist eller læser• gode argumenter og stærk mening• personlig synsvinkel• kan godt være ensidig	en klumme er en speciel form for kommentar
Leder	<ul style="list-style-type: none">• anonym skribent• udtrykker avisens mening om et bestemt samfundsproblem• indeholder aldrig personlige tilkendegivelser, men taler på en eller anden offentligheds vegne• har altid samme plads i avisen	
Anmeldelse	<ul style="list-style-type: none">• en journalists mening om en bog, en film eller et andet kulturprodukt• indeholder et referat og en mening støttet af gode argumenter• fungerer som forbrugervejledning eller som oplysning• kan bruges som målestok for egen vurdering	sportsartikler er måske også ofte anmeldelser
Læserbrev	<ul style="list-style-type: none">• skrives af avisens læsere• omhandler alt fra samfundsproblemer til personlige irritationer• kan være fulde af oplysninger og gode argumenter, men kan også blot give udtryk for følelser og udokumenterede påstande	læserbreve redigeres af avisen: nogle sorteres fra, andre forkortes
Kronik	<ul style="list-style-type: none">• en længere artikel• ikke skrevet af avisens faste personale• behøver ikke handle om noget aktuelt• undersøger et emne fra forskellige sider og inviterer til medtænkning• ligner essay i sin form• mere diskussion end løsning	ofte har kronikker en bestemt længde og står på en bestemt plads i avisen

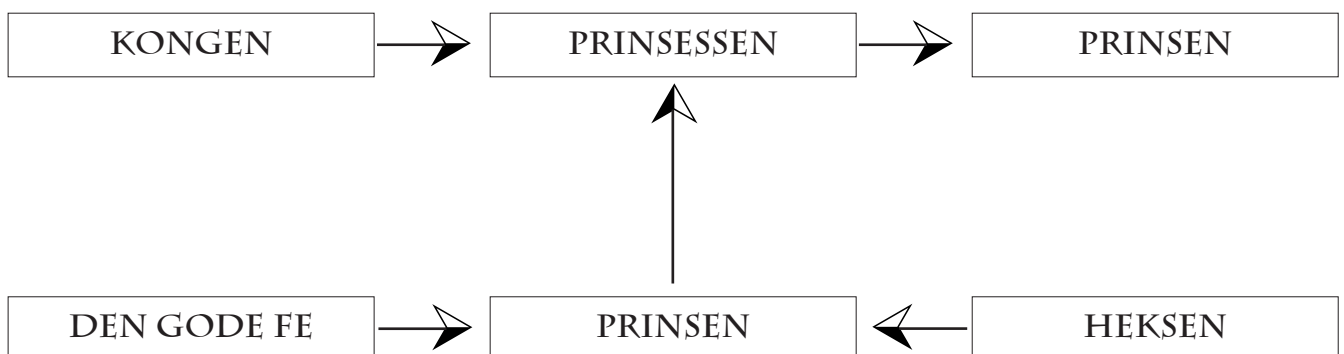
AKTANTMODEL

Aktantmodellen er oprindelig tænkt som en analysemodel til eventyr, men den kan sagtens bruges til analyse af andre tekster. Man har ikke fortolket teksten, fordi man har udfyldt aktantskemaet, men man har et skelet, man kan bygge analysen på.

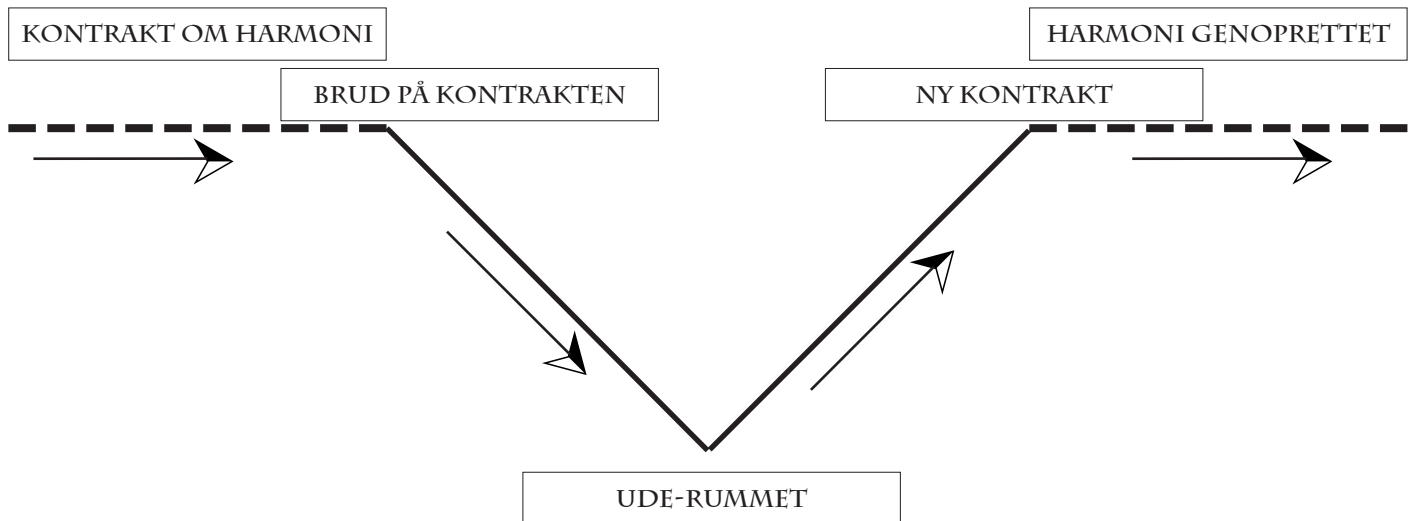
Et eksempel på udfyldning af aktantskemaet kunne se sådan ud:

Prinsen er den der handler (subjekt). Han ønsker prinsessen (som stadig bor hjemme hos (tilhører) kongen). Heksen modarbejder hans projekt, men den gode fe hjælper ham. Til sidst får han prinsessen (og det halve kongerige), som kongen må give afkald på.

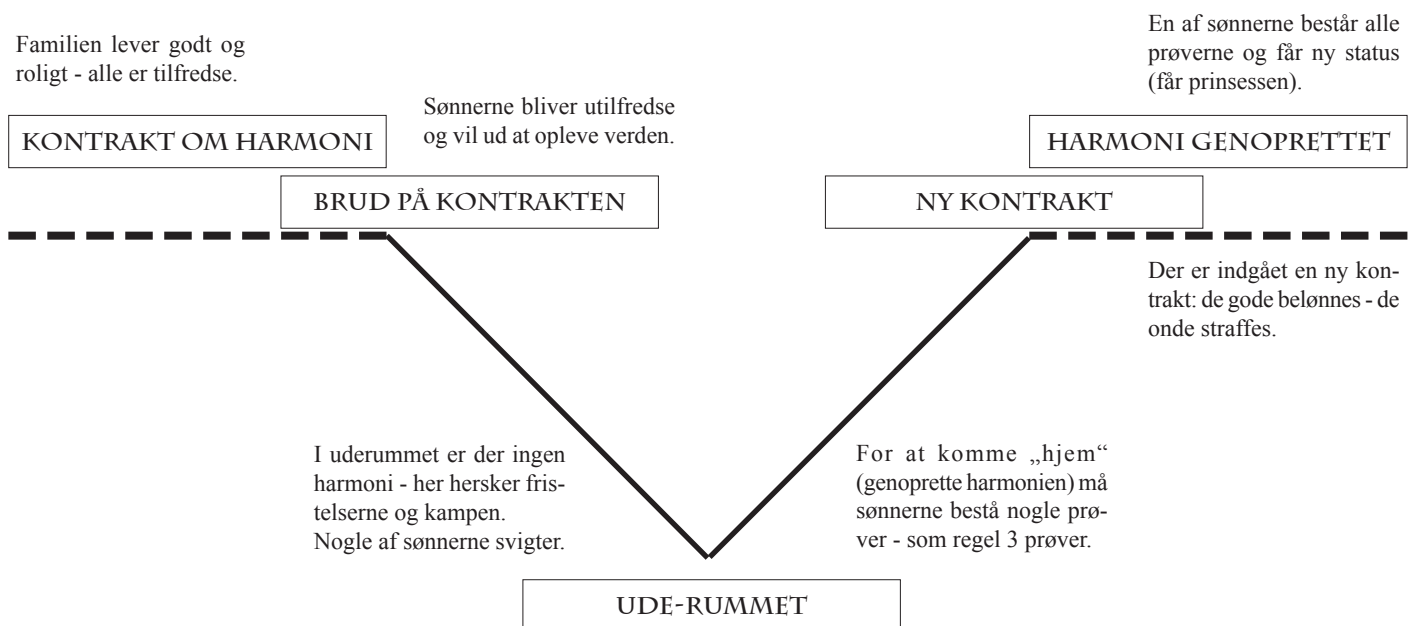
KONTRAKTMODEL

Kontraktmodellen er også oprindelig tænkt som en analysemodel til eventyr, men den kan også bruges til analyse af andre tekster. Den bygger på at den ønskede tilstand er en tilstand af harmoni. Når harmonien brydes, skal den genoprettes, men det kræver en aktiv indsats. Her skal den, der har brudt harmonien, gennem nogle prøver. Når han har bestået prøverne, bliver harmonien genoprettet. Eller der oprettes en ny harmoni.

Et eksempel på udfyldning af kontraktmodellen kunne se sådan ud:

En familie lever roligt og lykkeligt (i harmoni), men når sønnerne kommer i puberteten, gør de oprør og udfordrer harmonien. De rejser ud i verden for at finde et rigere liv. Borte fra familiens harmoni udsættes de for fristelser i form af en række prøver, hvor det bliver afsløret om de er „gode“ eller „onde“. Den gode består alle prøver og belønnes med et rigt liv (prinsessen og det halve kongerige). De onde straffes. Harmonien (retfærdigheden) er genoprettet.

AVISENS LAYOUT

Sidehoved	→	Politiken	27. oktober 2002 - 1. sektion 9
Trompet / Forrider	→	Gidseldrama afsluttet	
Rubrik	→	Blodigt teater i Moskva	
Underrubrik / Manchet	→	På en halv time lykkedes det specialtropper at sætte en stopper for gidseltagningen. Busser og ambulancer kørte uafbrudt med sårede og bedøvede mennesker.	
Byline	→	<i>Af Per Dalgård</i>	

Brødtekst → Hundredvis blev reddet, men over hundrede omkom, da russiske specialstyrker tidligt lørdag morgen gik til angreb på teatret i Moskva. Rusland kunne ånde lettet op. Men det ved endnu ingen, denne tidlige lørdag morgen. Flere hundrede ambulancer og lige så mange busser rykker langsomt frem for at komme de befriede, sårede og chokerede til undsætning, mens en jernkæde af maskinpistolbevæbnede betjente venligt, men myndigt holder nysgerrige og journalister på afstand. Snart kommer der ambulancer og busser den anden vej, ud fra helvedet, sårede og fortumlede, chokerede og rystede for livet sidder og ligger ofrene for de grusomme terrorister. Enkelte ser ud til aldrig at komme over det. Mange er bedøvede af den gas, som specialtropperne pumpede ind i salen for at hindre terroristerne i at virkeliggøre deres plan om at sprænge hele bygningen i luften.

Reportagefoto →

Mellemrubrik → **TRE DØGN**
I næsten tre døgn har de været holdt som gidsler hos de fanatiske terrorister, som nu med deres leder, Movsar Barajev, i spidsen med en flaske whisky i hånden ligger nedskudt i blodpøle inde i teaterbygningen. Billederne af terroristernes blodige lig dukker kort efter op på alverdens tv-skærme - Barajev og hans næstkommanderende på gulvet på teatrets anden sal. De kvindelige terrorister, som blev kaldt søstrene, med sprængstof om maven i teatersalens stole. Blege, livløse, med blod sivende ud i tøjet.

Billedtekst → I løbet af en halv times tid lykkedes det specialtropperne at tilintetgøre eller arrestere terroristerne, hvorefter 750, nogle hårdt såret, kunne slippe ud i friheden, mens tv-kameraerne rullede. Men her tidligt om morgenen har ambulancefolkene, læger og betjente ikke tid til at tænke på tv-skærme. Mens regn og slud siler ned i den tidlige morgen, glider de med en forbløffende aktivitet og effektivitet for at redde menneskeliv. Ambulance efter ambulance forsvinder med blinkende lygter og sirener ud i den endnu mørke by, hvor alle hospitaler er i alarmberedskab.

»LET IT BE«
I en af de ventende ambulancer sidder en chauffør sammen med en læge og forsøger via en af de radiostationer, der kører nyheder døgnnet rundt, at hitte ud af, hvad der egentlig er sket derinde i teatret 200 meter længere fremme. Men radioen glider hele tiden over på en musikstation i stedet. Af en eller anden grund vil den ikke væk fra Poul MacCartneys 'Let it Be'. Han bander og dasker ud efter radioen, men får så ordre til at køre længere frem i køen. En gruppe nysgerrige står og råber, at Putin skal følge Bushs eksempel

Pårørende til giftgasofre i gidseldramet i Moskva
Foto: Savintsev Fyodor

og søge hævn over banditterne. »Til helvede med tjetjenerne!«, råber en af dem, men et par politifolk med barske miner og maskinpistoler får dem hurtigt dæmpet ned. Lidt længere fremme i folkemængden står en vaskeægte tjetjener ved navn Said og er næsten lammet. Han er så ulykkelig og desperat, at han næsten ikke kan sige noget. Hans 26-årige datter var også en af gidslerne inde i teatret. Nu ved han ikke, om hun er levende eller død. Han udleverer sit telefonnummer og fremstammer et »Gud give at hun er i live«. Et telefonopkald senere på dagen viser, at Gud har forbarmet sig over Said. Datteren er i live og ligger på et af hospitalerne. Ambulancerne ruller forbi i en lind strøm, mens dagslyset og roen blandt politibetjentene breder sig. Gidselaffæren er forbi, der er ingen fare, men pludselig kommer tre soldater farende med schæferhunde foran sig - de råber, at folk skal være på vagt, for nogle af terroristerne er undsluppet. Kort efter kommer der endnu en hurtig og højlydt ordre et eller andet sted fra. Alle skal forlade området, der er fundet mere sprængstof inde i teatret. Soldater løber forbi, men vender hurtigt tilbage sammen med alle andre, for det var falsk alarm. Af en eller anden grund vil den ikke væk fra Poul MacCartneys 'Let it Be'. Han bander og dasker ud efter radioen »De mange befriede gidsler skaber trods det tydeligvis velfor-

beredte redningsarbejde kaos. Slægtninge aner ikke, hvor deres pårørende er, der oprettes adskillige telefonlinjer med oplysning, men de ved heller intet. Så en horde af mennesker kører fra hospital til hospital for at søge efter pårørende, mens læger og politikere i hver nyhedsudsendelse på tv anmoder dem om at bevare fatningen og have tålmodighed. Der opstår rygter om, at den bedøvende gas, som specialstyrkerne har brugt, kan være livsfarlig, men læger beroliger i medierne med, at virkningen er kortvarig og at den kun er farlig for folk med dårligt hjerte. »Det er der mange, der har«, konstaterer en kommentator på tv tørt og tilføjer, at mange af gidslerne, der nok får både lægelig og psykologisk behandling, vil være mærket for livet efter at have levet i tre døgn terror. Og, tilføjer han, om få dage er alt dette her glemt, og så får de ingen hjælp længere. Ved afspærringen kommer viceindrigsminister Vladimir Vasiljev endelig frem og meddeler, at operationen er afsluttet, selvom det ikke kan udelukkes, at det er lykkedes for nogle af terroristerne at flygte. Imens bliver de sidste af de befriede gidsler kørt af sted i ambulancer til en række nærliggende hospitaler, væk fra musicalen 'Nord Øst', der skulle have været en hyggelig aften om kærlighed og heltemod, men som udviklede sig til en tragedie af wagnerske dimensioner